

Komunální volby 2018

Vážení spoluobčané,

děkuji Vám všem, kteří jste se zúčastnili voleb do zastupitelstva obce ve dnech 5. a 6. října 2018, a rozhodli tak o jeho novém složení pro příští čtyři roky.

Gratuluji nově zvoleným kandidátům a děkuji za účast ve volbách těm kandidátům, kteří obsadili místa náhradníků. Zároveň děkuji za práci dnes již bývalým zastupitelům, kteří se rozhodli do dalšího období nekandidovat.

V nastávajících čtyřech letech čeká zastupitele mnoho důležitých úkolů. Především půjde o výstavbu nové MŠ. V rámci výstavby obchvatu Slatiňan se plánuje rekonstrukce silnice k ZŠ, jejíž součástí by měla být i výstavba kruhové křižovatky. V rámci této investice bude pravděpodobně nutno provést rekonstrukci chodníků. Pokud se nepodaří získat dotaci, musí je zaplatit obec sama. Dalšími velkými akcemi, které obec čekají v krátké době, je oprava hřbitovní zdi a oprava cesty k II. borovině. Na tyto dvě akce je velká naděje získat dotace až do výše 90 %.

Zvolené Zastupitelstvo obce Orel pro roky 2018–2022

1. Vladimír Příhoda (OSNK)	205 hlasů
2. Milena Zárubová (OSNK)	200 hlasů
3. Martin Havránek (OSNK)	191 hlasů
4. Jana Javůrková (OSNK)	182 hlasů
5. Zdena Žáčková (SPO)	177 hlasů
6. Martin Jeníček (SPO)	173 hlasů
7. Dagmar Čermáková (SPO)	164 hlasů
8. František Horník (OSNK)	164 hlasů
9. Jaroslava Dostálová (SPO)	160 hlasů
10. Miroslav Flídr (SPO)	157 hlasů
11. Petr Novák (OSNK)	151 hlasů

Počet voličů – 630, počet odevzdaných platných hlasovacích lístků – 358,

Současně s volbami do zastupitelstva proběhlo i první kolo voleb do Senátu Parlamentu ČR. Výsledky hlasování v naší obci jsou zveřejněny ve vývěskách u obecního úřadu a prodejny potravin.

Slovo starosty

Obecní úřad

Na jaře letošního roku byla dokončena výstavba nového obecního úřadu s potřebným zázemím, které nám doposud chybělo. Provoz úřadu byl zahájen začátkem měsíce května. V rámci dotace jsme zakoupili nosič kontejnerů, kontejnery a štěpkovač. Mimo dotaci byl pořízen menší traktor s vybavením (pluh na sněh, sypač inertního materiálu, smeták a paletizační vidle).

V sobotu 23. června 2018 proběhl den otevřených dveří, kde si zájemci z řad občanů prohlédli nové prostory obecního úřadu i s technikou, která byla zakoupena.

Místní komunikace

V měsíci červenci místní firma HOLD započala s rekonstrukcí komunikace podél železniční tratě. Další komunikace se budovala před nově postavenými rodinnými domy uprostřed nové zástavby a zároveň byl položen nový povrch chodníků podél místní komunikace vedoucí z hlavní silnice do sídliště.

Mateřská škola

Od vydání jarního zpravodaje se podařilo dokončit projektovou dokumentaci nové mateřské školy.

Ta bude stát v areálu zdejší základní školy. V současné době proběhlo výběrové řízení na dodavatele stavby. Stavební část by měla být dokončena na jaře 2020. Počítáme, že od září 2020 přivítáme nejmladší občanky již v nové školce.

Křižovatka u ZŠ

Začátkem srpna proběhla první informativní schůzka zástupců obce, Správy a údržby silnic a projektanta, který předložil návrh nové kruhové křižovatky před základní školou.

S jejím vybudováním se počítá po dokončení výstavby obchvatu Slatiňan. Všichni zainteresovaní si od této změny slibují lepší průjezdnost křižovatky, zpomalení provozu a tím i větší bezpečnost nejen pro motoristy, ale především pro chodce.

Vladimír Příhoda, starosta obce

Slovo místostarosty

Vážení spoluobčané, parné až úmorné léto je za námi a přichází podzim, který je letos výjimečný tím, že se konají komunální volby, z nichž vzejde nové obecní zastupitelstvo. Rád bych Vám všem touto cestou poděkoval za přízeň a podporu. Věřím, že se nám za uplynulé volební období něco podařilo – ať již vybudování nového obecního úřadu včetně šťastné ruky při výběru obecního zaměstnance, nebo rekonstrukce místních komunikací, nová autobusová zastávka, zkvalitnění odpadového hospodářství obce svozem bioodpadu, prodej obecních pozemků, po němž následovala výstavba nových domů, a po papírové válce i dokončení výběrového řízení na dodavatele stavby mateřské školky, kterou již konečně začneme stavět. Přejí Vám všem šťastnou ruku při volbě nových kandidátů do obecního zastupitelstva a hezké prožití období plného barev, podzimu.

Miroslav Flídr, místostarosta

Základní škola

V novém školním roce nastoupilo do základní školy 39 žáků. Školní družinu v odpoledních hodinách může opět využívat až 30 žáků.

Od 1. září 2018 došlo v organizaci školy k velice zásadní změně. **Naše malotřídní škola je trojtřídní.** To znamená, že 1. ročník vyučujeme samostatně. Ve spojených třídách zůstává 2. a 3. ročník v počtu 9 žáků a 4. a 5. ročník v počtu 19 žáků.

Děti nadále tráví svůj volný čas v zájmových kroužcích.

Pokračujeme v čerpání finančních prostředků z operačních programů vyhlášených MŠMT. Díky takto získaným financím můžeme využít práci školního asistenta. Žáci v zá-

kladní škole mohou zdarma navštěvovat „Klub zábavné logiky“ a „Doučování“. Jsme zapojeni do projektu „Aktivní škola“, „Ovoce do škol“ a „Školní mléko“.

Základní škola připravuje bohatý plán akcí, který je vyvěšen na webových stránkách školy www.skolaorel.cz. Na těchto stránkách se můžete seznámit s děním ve škole během celého roku.

Věříme, že nový školní rok prožijeme v přátelském, klidném a pohodovém prostředí.

Jiřina Lacinová, ředitelka školy

Mateřská škola

Mateřskou školu v Orli navštěvovalo ve školním roce 2017/18 celkem 28 dětí. Do školy odešlo 10 dětí. Také pro nový školní rok jsme měli po zápise, který se konal 4. května, naplněnou kapacitu a mohli jsme se těšit na práci s novými dětmi.

Nyní se však ohlédneme zpět na uplynulý školní rok. Základnou naší práce byla výchovně vzdělávací činnost ve všech oblastech života dětí. Děti získaly řadu nových poznatků a mnoho nového se naučily. Při učení a hře byly velmi důležité i akce, kterých se děti účastnily.

Celým rokem nás provázela série divadelních představení, akce ekocentra Paleta rozvíjely u dětí poznatky o věcech, o tom, jak se žije v lese apod. Děti se podívaly nejen do Regionálního muzea v Chrudimi na výstavu Rybníkářství

v Čechách, ale také do Muzea loutek na novou expozici. Taneční a pohybové dovednosti rozvíjely v lekcích Taneční školy Besta, cvičily v tělocvičně základní školy i rozvíjely atletické schopnosti při atletické „Olympiádě“ na místním hřišti. Taneční dovednosti svých starších kamarádů náležitě

ocenily na tanečním vystoupení ZUŠ Slatiňany v divadle v Chrudimi.

Dalším krásným zážitkem pro naše děti byl vzdělávací program „Zážitkový stan o vesmíru“, návštěva interaktivní výstavy Svět ve 3D a zase z jiné oblasti návštěva Babiččina dvorečku v Licibořicích se vzdělávacím programem, týkajícím se pečení chleba a všeho toho, co tomu předchází. Akce související s poznáváním přírody byly častou náplní naší práce s dětmi – Medovničkova podzimní výprava, jarní šipkovaná, spojená s poznáváním přírody, výlet do Lipiny do rodinné zemědělské farmy i pěší výlety do okolí, kdy děti poznávaly a vnímaly přírodu okolo nás.

Na výtvarné soutěži v Zaječicích byly naše děti odměněny čestným uznáním za téma „Ovoce“. Děti poznávaly i různé tradice – od adventních příprav, návštěvy čerta a Mikuláše v mateřské školce přes vánoční nadílku, zimní oslavy masopustu, karneval, slet čarodějnic. Ve spolupráci s obcí se účastnily akce „Vítání občanů“.

Nedílnou součástí naší práce byly i výchovné programy týkající se vztahů mezi dětmi, šikany apod. Rozvíjela se i spolupráce s rodiči při besídkách, zahradní slavnosti, při které se loučili naši předškoláci. K pěkné atmosféře této slavnosti při-

spěli i rodiče, hlavně maminky, které napekly spoustu sladkostí. Sladkosti potom děti jako malí číšníci a servírky rozdávaly svým rodičům. Doufejme, že atmosféra a naplnění příštího školního roku bude také tak příznivá, jako byla na poslední akci školního roku 2017/18.

Ivana Kacafírková, vedoucí učitelka MŠ

Letem světem orelského fotbalu

Vážení a milí čtenáři, půlrok utekl jako voda, a tak je tu čas na krátké ohlédnutí. A co se tedy za těch šest měsíců u orelských fotbalistů událo?

Zázemí

Zde se něco děje vlastně neustále. Nové ještě není zcela dokončeno a staré si neodbytně žádá opravy. Na vsi jsme všichni vlastníky nemovitosti, je tak zřejmě zbytečné vysvětlovat, kolik práce a starostí z toho vyplývá. Tento nikdy nekončící boj zvládáme tu s menším, tu s větším vypětím sil. Plány a cíle tu jsou (tréninkové hřiště, zázemí pro rodiny s dětmi, venkovní posilovna...), tak jen vydržet a neztratit směr. S nadcházejícím rokem je tu pro nás o motivaci navíc, neboť TJ oslaví 50 let od svého založení! A protože bychom rádi oslavili toto výročí v co možná nejdůstojnějším prostředí, čeká nás v následujících měsících o to víc práce.

Mužstva nejmladších

Povídání o jednotlivých mužstvech vezmu dnes v obráceném gardu, tedy od nejmladších. **Mladší přípravka** šlapala jak dobře namazaný stroj. Borci hráli s velkou chutí, a to je to nejdůležitější. A děláte-li něco opravdu s chutí, je to na první pohled k poznání. Kluci fotbalově rostou zápas od zápasu, tak nějak samozřejmě a s chutí, což je to nejlepší pro ně i pro nás rodiče a fanoušky. **Starší přípravka** se na jaře také nalamala na pozitivní vlnu. S velkou chutí odehrané zápasy přinesly hochům a slečnám spoustu radosti z vyhraných zápasů. A ani po těch prohraných nebylo příliš důvodů ke smutku, protože

oproti podzimu se nejednalo o jednoznačné „lekce“ od silnějšího soupeře, ale o vyrovnaná utkání. Od nového ročníku se obě mužstva posunula o věkovou kategorii výš. Z „mladší“ se stala „starší“ přípravka, ale na projevu na hřišti tento přechod v podstatě není k poznání a mládežníci to zvládají jako staří

mazáci. Původní starší přípravek vstoupila do kategorie mladších žáků. Tento přechod je podstatně náročnější, protože se hraje na výrazně větším hřišti s větším počtem hráčů. Naše holky a kluci to zvládají se ctí a určitě bude ještě lépe.

Starší žáci – dorost

Starší žáci dotáhli dobře rozjetou sezónu do úspěšného konce a mohou se tak pyšnit titulem „Vítěz okresního přeboru“! Obavy trenérů z někdy až příliš lehkých zápasů se do určité míry naplnily a některá utkání nebyla odehrána zdaleka v takové kvalitě, jaké byli mladíci schopni. Ale určitě nechci shazovat úspěch, kterého kluci dosáhli. Jsem na ně hrdý a jsem rád, že jsem toho mohl být součástí. Od nové sezóny je tu však podstatně větší výzva. Chlapci se posunuli do kategorie dorostu a aby toho pro ně nebylo málo, tak jsme je přihlásili do krajské soutěže. Není to rozhodně snadné, ale lehké cesty obvykle nevedou ke kýženým cílům. A naším společným cílem je kvalitní fotbal, ke kterému je třeba se dopracovat přes těžká utkání s kvalitními soupeři. Dovolím si zde citovat mého oblíbence: „Nemohu vám slíbit nic než pot a slzy,“ takže, hoši, zatnout zuby a makat... a s radostí!

Muži

Mužstvo mužů na jaře začalo dosti hororově. Po pěti prohrách v řadě jsme byli všichni rádi za body získané v podzimní části. Druhá půle jara byla naštěstí již o poznání veselější, a tak konečně sedmé místo, pouhý bod od čtvrtého, lze určitě považovat za velmi dobré umístění. S příchodem nové

sezóny je u mužů největší změnou nový trenér, a to Vladimír Vostradovský ml. Věřím, že bude vítaným impulzem pro mužstvo a jeho bohaté trenérské zkušenosti z vyšších soutěží pomohou celému orelskému fotbalu. Již od prvních odehraných utkání jsou změny patrné. A tady se vrátím na začátek svého dnešního povídání. Máme cíl, máme směr, tak nyní jen vydržet a trpělivě pracovat.

Turnaj Míly Vodrážky

Již tradičním závěrem podzimního povídání pro zpravodaje je zmínka o fotbalovém turnaji dětí „Memoriál Miloslava Vodrážky“. Jeho pátý ročník se uskutečnil v sobotu 18. srpna. I v letošním roce se turnaje zúčastnilo zhruba 80 dětí, a to ve třech kategoriích: mladší přípravek, starší přípravek, mladší žáci. Jsem rád, že mohu použít slovní spojení „tradiční turnaj“. Je příjemné slyšet od účastníků, že s turnajem již předem počítají a těší na něj pro jeho atmosféru a kvalitní organizaci. Děkujeme všem, kdo s turnajem pomáhali, ale především Mirkovi Flídrowi, bez kterého by turnaj nebyl!

Na viděnou na hřišti, ať již při fotbale, nebo jiné příležitosti.

S pozdravem „sportu zdar, fotbalu zvlášť“

Martin Jeníček, hospodář TJ

Zprávy Oreelského bubínku

Naposledy jsme na stránkách Oreelského zpravodaje referovali o dětském karnevalu. Zrekapitulujme si tedy nyní, jaké další akce se podařilo v letošním roce Oreelskému bubínku zorganizovat.

Úklid Boroviny a pálení čarodějnic

Členové spolku tradičně vyražejí uvítat jaro v přírodě procházkou do Boroviny spojenou s úklidem odpadků. Letos se zaměřili na vyčištění okolí cesty a znovu zůstali bezmocně stát u divokých skládek.

Stejně jako v minulých letech připravili členové spolku čarodějnice, která se 30. dubna umístila na hranici. Letošní „čarodějnice“ se velice vydařily díky teplému počasí, které přilákalo na hřiště

velké množství účastníků. Domů nikdo nespíchal. Dospělí

povídali, děti si krátily čekání na oheň vybarvováním čarodějnických omalovánek nebo vyráběním čarodějnice z kornoutků barevného papíru. Nad bezpečností jako každoročně bděli zdejší dobrovolní hasiči.

Dětský den s loupežníky

Letošní dětský den proběhl za krásného slunečného odpoledne na místním hřišti, kde dospělí spojili síly, aby si děti užily zábavu a hry. Nejprve vystoupila šermířská skupina Moradis s představením Loupežníci. Po jeho shlédnutí si mohly děti pod dohledem šermířů vyzkoušet střelbu z luku a z kuše. Zároveň pro ně bylo nachystáno množství disciplín a her.

Včely a zvířata na hřišti

Tentokrát se orelské děti rozloučily s prázdninami besedou se včelařem. Potom je potěšil Mobilní zvěřinec, který letos přivezl převážně plazy. Děti se mohly pomazlit se škrtičem, agamou nebo chameleonem. Zájemci se dověděli mnoho o chovu těchto zvířat. Na závěr se opékaly buřty. Po celou dobu také děti nadšeně využívaly plochy fotbalového hřiště, takže ani o sportovní vyžití neměly nouzi.

Bude lampionový průvod i adventní zpívání

Na 30. říjen chystáme lampionový průvod k oslavě výročí vzniku republiky a na začátek adventu 2. prosince rozsvícení vánočního stromu, při kterém si společně zazpíváme koledy. O akcích budete včas informováni ve vývěškách a na stránkách Orelského bubínku www.orelskybubinek.cz.

Za finanční podporu patří náš dík obci Orel, firmě Alukov a Jednotě – spotřebnímu družstvu Hlinsko, členskému vý-

boru Orel. Za spolupráci a všestrannou pomoc velice děkujeme hostinci U Špejlíka, základní škole, TJ Orel a hasičům.

Těšíme se na shledanou v průvodu a u vánočních koled!

Zdena Žáčková, členka spolku

Z historie – Orel a počátky republiky

Konec habsburské monarchie

Už celé století uplynulo v letošním roce od vzniku samostatné Československé republiky 28. října roku 1918. Rakousko-uherská monarchie zanikla po své porážce v první světové válce a Československo se stalo jedním z jejích nástupnických států. Došlo k tomu díky diplomatickému úspěchu zahraničního protirakouského odboje Tomáše Garrigua Masaryka, Edvarda Beneše, Milana Rastislava Štefánika a jejich spolupracovníků, díky domácímu odboji a také díky hrdinství českých a slovenských legionářů v Rusku, v Itálii a ve Francii. Existence legií a jejich zapojení do bojů na straně států vítězné Dohody byly totiž silným diplomatickým argumentem. Ten přispěl k tomu, že touhu „Čechoslováků“ po samostatnosti postupně podpořily vítězné mocnosti, tedy USA, Velká Británie, Itálie či Francie.

Jakmile 28. října přijalo Rakousko-Uhersko mírové podmínky, v Praze hned začaly demonstrace živelně slavicí samostatný stát a lidé ničili symboly monarchie. Večer byl vydán první zákon státu, tedy zákon o zřízení samostatného státu československého.

Oslavy samostatnosti v Orli

Jak vypadaly v Orli první dny republiky? Podle orelského historika Čenka Floriána se zpráva o samostatnosti v obci rozšířila ráno 29. října. Ve své knize Z letopisů obce Orle popsal Florián oslavy takto: „Na některých domech ve-sele zaválaly prapory v národních barvách českých a objevily se za okny obrazy pres. Wilsona a prof. Masaryka, potomního presidenta. Vlastní oslava prohlášení naší samostatnosti byla podle výzvy starosty Jos. Nepivody v Orli 3. listopadu 1918. Toho dne přibýlo ve vsi vyvěšených praporů. Večer v hostinci K. Ryšavého, č. 60 [dnešní hostinec U Špejlíka – pozn. aut.], byl proslov Jana Solila, vyslaného chrudimským národním

výborem, o významu našeho státu, jeho původcích a legiích, načež se ubíral za svitu lampionů a pochodní vesnicí průvod. A bylo každé okno – i v té nejnuznější chatě – osvětleno, leckdes i transparent prof. Masaryka a pres. Wilsona. Osvětlení bylo velkolepé na venkovskou obec. Průvod byl veliký a pohyboval se za zpěvu vlasteneckých písní a provolávání slávy W. Wilsonovi a T. G. Masarykovi a československým legiím...”

Tiha všedních dní

Po oslavách nastal návrat k všednímu životu, který byl v důsledku uplynulých čtyř válečných let velmi obtížný. V době války postupně nastal nedostatek základních potravin, jež byli lidé nuceni odvádět pro válečné potřeby, a uchylovali se proto k tomu, že je i pod hrozbou trestu schovali. Než se podařilo zajistit dovoz potravin ze zahraničí, pokračovala praxe nucených odvodů brambor, másla nebo sádla a také prohledávání statků a pátrání po zatajených zásobách. Potraviny se vydávaly na poukázky. Když se například máslo a vejce konečně zase objevily na trzích, bylo to za přemrštěné ceny. Poukázky se rušily postupně v průběhu příštích tří let. Volný obchod s obilím byl vyhlášen v roce 1921, v témže roce byly také zrušeny například poukázky zvané uhlenky a cukřenky.

V prvních „popřevratových“ měsících obci skončila finanční zátěž, kterou nesla, když se musela za války starat o uprchlíky před frontou. Byli ladinské národnosti a pocházeli z Jižních Tyrol, z území, které po válce připadlo Itálii. Začátkem roku 1919 se 37 Ladinů mohlo vrátit do svých domovů.

Existence nového státu s sebou přinesla také zavedení nové měny, kterou byla koruna československá. Zpočátku se provizorně používaly staré rakousko-uherské bankovky, které se kolkovaly. Kdo je měl doma, musel se s nimi vydat do peněžních ústavů v Chrudimi k okolkování. Republika provedla také pozemkovou reformu. Ta se týkala i orelského dvora, jakožto součásti nasavreckého velkostatku, majetku rodu Auerpergů. V roce 1922 bylo rozděleno v katastrálním území Orle 80 hektarů zabraných pozemků, v roce 1925 ještě dalších

138,5 hektaru. V rámci parcelace pozemků bylo v Orli za výhodnou cenu přiděleno 71 stavebních míst, kde se vzápětí stavěly rodinné domky. Obec se díky tomu hodně rozrostla.

Vzpomínka na vojáky

Po uzavření míru se z války postupně vraceli domů muži, kteří měli štěstí a přežili. Nebyli však všichni ve stejných uniformách. I když byli za války všichni odvedeni jako rakousko-uherská občanská do rakousko-uherské armády, někteří z nich během bojů přešli na stranu nepřítele a vstoupili tam do československých legií, takže se vraceli už jako příslušníci československé armády.

Z války se nevrátilo šestnáct orelských mužů. Jako v řadě obcí jsou i v Orli jejich jména vyryta na památníku spolu s daty narození a úmrtí a číslem pluku, u něhož sloužili. U jmen jsou také jejich fotografie. Žulový památník byl odhalen před místní školou 4. července 1920. O jeho zřízení se postaral spolek založený přímo k tomuto účelu. Nesl název Divadelní a zábavní kroužek československé mládeže v Orli, později byl přejmenován na Podpůrný a vzdělávací spolek Karel Havlíček Borovský v Orli. Po druhé světové válce na památník přibyla ještě jména dvou orelských občanů, kteří zahynuli v nacistických koncentračních táborech.

Neklidné století

Století, které má naše republika za sebou, bylo plné zvratů. Republika prodělala dvě okupace a několik změn režimů, z nichž dva byly totalitní. Po druhé světové válce přišla o území Podkarpatské Rusi, nedlouho po pádu komunistického režimu se rozdělila na republiky dvě – českou a slovenskou. V současné době vlastně již nežijeme ve stejném státě, jako byl ten, jehož vznik si připomínáme. Přejme proto naši republika, aby její další století bylo klidné a stabilní.

Fotografie: Mládež Podpůrného a vzdělávacího spolku Karel Havlíček Borovský u pomníku padlým (1920); Poukázka na odběr cukru (1919); František Klesal jako voják (vpravo)

